

WYMAGANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO KLASA V

Ocena celująca:

Uczeń opanował pełny zakres wiadomości określanych programem nauczania dla klasy V.

- Uczeń twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy,
- wypowiedzi ucznia ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia,
- uczeń nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości,
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach szkolnych, międzyszkolnych, itp
- .podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach (np. udział w akademiach, inscenizacje teatralne, itp.),
- posiada rozszerzone umiejętności z zakresu kształcenia literackiego oraz nauki o języku przewidziane programem nauczania w klasie V.

Ocena bardzo dobra:

Kształcenie literackie i językowe:

- wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno-językowym ortograficznym, merytorycznym i logicznym,
- potrafi posługiwać się poznanymi w klasie V formami wypowiedzi (sprawozdanie np. z wycieczki, spaceru; opis przedmiotu, wyglądu człowieka z elementami charakterystyki, list prywatny, zaproszenie),
- podejmuje próby charakterystyki postaci na odpowiednich przykładach, np. Ernesta Nereczka „Chłopcy z Placu Broni”, Stasia Tarkowskiego „W pustyni i w puszczy”....,
- samodzielnie sporządza notatki z czytanych lektur,
- bezbłędnie układa plan odtwórczy lektury, plan kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- bardzo dobra znajomość przeczytanego tekstu pozwala na swobodne jego

- analizowanie, ocenę postępowania i poglądów bohaterów,
- pisanie opowiadania twórczego z elementami dialogu,
 - potrafi porównać cechy gatunkowe bajki i baśni,
 - analizuje utwór liryczny ,
 - włącza w wypowiedź utarte związki frazeologiczne, wyrażenia metaforyczne i porównania,
 - tworzy własne przykłady środków stylistycznych, rozumie ich rolę w wypowiedzi ,
 - dostrzega wyrażenia i zwroty typowe wyłącznie dla języka mówionego,
 - umie nadać własnej" wypowiedzi charakter półoficjalny i oficjalny,
 - samodzielnie redaguje telegram, list, radę, wpis do pamiętnika, dedykację i życzenia okolicznościowe dla określonego adresata ,
 - potrafi samodzielnie zbudować wypowiedź bogatą pod względem leksykalnym i gramatycznym (różnorodność słowotwórcza i składniowa stosowanych środków),
 - samodzielnie redaguje opowiadanie zachowując chronologiczny i logiczny układ wydarzeń; wprowadza elementy dialogu i opisu, stosuje poprawną interpunkcję w dialogu i budowanych zdaniach pojedynczych i złożonych ,
 - biegle posługuje się „Słownikiem ortograficznym”, „Słownikiem wyrazów bliskoznacznych” .

Fleksja, składnia, fonetyka:

- wskazuje różnice między formą osobową i nieosobową czasownika, między czasownikiem dokonany i niedokonany,
- określa znaczenie trybów czasownika,
- odmienia czasownik w trybie rozkazującym i przypuszczającym,
- zna zasady pisowni cząstki „by” z czasownikami,
- w odmianie rzeczownika przez przypadki wyróżnia temat oboczny, oboczności,
- określa rolę przyimków w zdaniu,
- wskazuje podobieństwa i różnice między przymiotnikiem i przysłówkiem,
- podaje poprawne formy liczebników,

- klasyfikuje rodzaje wypowiedzi, podaje ich przykłady,
- wyróżnia w zdaniu zespoły składniowe,
- nazywa części zdania,
- układa zdania pojedyncze rozwinięte według podanego wykresu,
- przeprowadza klasyfikacje zdań złożonych,
- buduje zdania współrzędnie i podrzędnie złożone stosując właściwe spójniki,
- samodzielnie dokonuje, słowotwórczych przekształceń leksykalnych (zdrobienia, zgrabienia, spieszczenia, czasowniki dokonane i niedokonane; tryb, czas, stopnie przymiotnika i przysłówka),
- wskazuje różnice między samogłoską i spółgłoską,
- omawia zależność brzmienia głoski od ruchów i pozycji narządów mowy,
- podaje zasady akcentowania wyrazów w języku polskim,

Ocena dobra:

Kształcenie literackie i językowe:

- czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowo-stylistyczne, logiczne i ortograficzne,
- potrafi samodzielnie poprawić większość własnych błędów,
- podejmuje próby wypowiadania się w różnych formach np. opowiadanie twórcze, opis postaci z elementami charakterystyki,
- poprawnie sporządza plan ramowy i szczegółowy lektury,
- rozróżnia znaczenie podstawowe i przenośne wyrażeń,
- próbuje budować wyrażenia o znaczeniu przenośnym,
- wskazuje środki leksykalne w utworze literackim, które nie wstępują w języku potocznym, podaje ich odpowiedniki znaczeniowe z języka potocznego,
- różnicuje wypowiedź w zależności od adresata,
- buduje dialog przystający do określonej sytuacji, stosuje poprawny ortograficznie zapis daty i miejsca oraz wielkiej litery (rzeczowniki pospolite i

zaimki - wyrażenia szacunku) ,

- wprowadza do opowiadania różnorodne środki leksykalne sygnalizujące następstwo zdarzeń,
- posługuje się wypowiedzeniem wykrzyknikowym w wypowiedzi pisanej
- układa dialog przystający do wskazanej sytuacji z opowiadania,
- nazywa cechy gatunkowe mitu, legendy, bajki, noweli (podaje przykłady),
- uzasadnia pisownię wyrazów objaśnionych na lekcji odwołując się do słownika i poznanych reguł.

Fleksja, składnia fonetyka:

- Stosuje właściwą wymowę i poprawny zapis,
- tworzy poprawne formy gramatyczne wyrazów,
- określa formę gramatyczną czasowników,
- stosuje w zdaniu czasownik w formie osobowej i nieosobowej,
- tworzy czasownik dokonany od niedokonanego,
- poprawnie odmienia czasowniki typu: umiem, rozumiem, idę ,
- omawia budowę form trybu rozkazującego i przypuszczającego,
- wyjaśnia różnicę w odmianie podanych rzeczowników, wyodrębnia temat i końcówkę ,
- uzasadnia pisownię rzeczownika, odwołując się do odmiany,
- w zdaniu wskazuje przyimki i wyrażenia przyimkowe,
- tworzy przysłówki od przymiotników, stosuje je w zdaniach,
- określa formę gramatyczną przymiotnika z rzeczownikiem,
- zastępuje słowem liczebniki podane cyfrą i odwrotnie,
- stosuje w zdaniu liczebnik w odpowiednim przypadku,
- przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie,
- samodzielnie buduje zdania pojedyncze rozwinięte oraz proste zdania złożone poprawne pod względem logicznym i gramatycznym,
- robi wykres zdania pojedynczego rozwiniętego na łatwych przykładach,
- przekształca zdanie pojedyncze na złożone i odwrotnie,
- układa zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie,

- określa cechy głoski ,
- rozpoznaje wyrazy bezakcentowe,
- poprawnie akcentuje wyrazy.

Ocena dostateczna:

Kształcenie literackie i językowe:

- w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań, precyzyjnego stosowania poznanego słownictwa i ortografii ,
- w miarę samodzielnie wypowiada się w szkolnych formach pisemnych (opowiadanie odtwórcze, z dialogiem, opis przedmiotu i postaci, sprawozdanie, list, zaproszenie...),
- opanował technikę poprawnego czytania i doskonalą ją pod względem dykcji, intonacji, akcentowania,
- ma świadomość popełnianych błędów i potrafi je poprawić przy pomocy nauczyciela ,
- umie wymienić elementy świata przedstawionego (miejsce i czas akcji, bohaterów, wydarzenia) ,
- odróżnia zdarzenia, postacie fantastyczne od realistycznych,
- dostrzega różnice między językiem potocznym a literackim,
- tworzy poprawne związki wyrazowe w zakresie czynnego zasobu słów,
- nawiązuje kontakt z rówieśnikiem i dorosłym (powitanie, przedstawienie, pożegnanie, list),
- zachowuje chronologię wydarzeń w ustnym opowiadaniu odtwórczym i twórczym opartym o przygotowany plan,
- wyznacza granicę zdania - pauzą w języku mówionym i kropką w pisany,
- w utworze lirycznym wskazuje epitetę, przenośnię, porównania.

Fleksja, składnia, fonetyka:

- stosuje w wypowiedzi poprawne formy gramatyczne wyrazów w zakresie rzeczowników, czasowników, przymiotników i liczebników używanych w ramach ćwiczeń lekcyjnych (przypadek, liczba, rodzaj, stopień i czas

czasownika),

- tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie bezosobowej i odwrotnie,
- rozróżnia czasowniki dokonane i niedokonane ,
- odmienia czasownik we wszystkich trybach (prostsze przykłady),
- nazywa przypadki i pytania, na które odpowiadają,
- odmienia przez przypadki rzeczownik w prostej odmianie,
- rozpoznaje rzeczownik w roli podmiotu i określenia rzeczownika,
- odróżnia przyimek,
- rozpoznaje czasownik w roli orzeczenia i określenia czasownika, przymiotnik,
- odmienia, przymiotnik przez przypadki,
- łączy przymiotnik z rzeczownikiem, odmienia je, określa przypadek, liczbę i rodzaj,
- rozpoznaje w zdaniu liczebnik ,
- rozróżnia zdanie i równoważnik zdania, podaje przykłady typów zdań, łączy w zespoły składniowe wyrazy tworzące zdanie,
- wpisuje zdanie w podany wykres,
- podane zdania dzieli na pojedyncze i złożone,
- z podanych zdań pojedynczych tworzy zdanie złożone,
- wzbogaca treść zdania pojedynczego wprowadzając różnorodne określenia,
- dostrzega różnice między językiem potocznym a literackim,
- dzieli wyraz na głoski ,
- odróżnia samogłoski od spółgłosek ,
- rozróżnia rodzaje głosek,
- dzieli wyraz na sylaby,
- poprawnie akcentuje wyrazy na 2 sylabie od końca.

Ocena dopuszczająca:

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności.

Kształcenie literackie i językowe:

- jego technika cichego i głośnego czytania pozwala na zrozumienie tekstu
- względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez ucznia analizowanego zagadnienia,
- błędy językowo-stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie,
- stopień opanowanych przez niego wiadomości pozwala na wykonywanie zadań typowych, o niewielkim zakresie trudności, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela.

Fleksja, składnia, fonetyka:

- rozróżnia części mowy,
- wskazuje podmiot, orzeczenie i określenia,
- odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, tryby,
- odróżnia zdanie od równoważnika zdania, zdanie pojedyncze od złożonego,
- wyróżnia głoski, litery i sylaby w podanym wyrazie,
- poprawnie pisze wyrazy poznane na lekcjach ortografii (65% - 50%) oraz zna podstawowe zasady ortograficzne.

cena niedostateczna:

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiedzy i umiejętności objętych podstawą programową.

- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z fleksji, składni, słownictwa, ortografii w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową w klasie V,
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania nawet w stopniu dopuszczającym ,
- jego wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.